

CUNST - P S

HOE ZIEN WE
DE KUNSTENAAR

Kunsten aars

Vereeniging

Flevo land

30 jaar

CUNST - PS

Op donderdag 17 januari 2019 werd door Michiel Rijsberman, gedeputeerde bij de Provincie, het jubileumjaar geopend met de tentoonstelling Hoe zien we de kunstenaar? De deelnemende kunstenaars hadden met een foto antwoord gegeven op de vraag hoe zij denken over het kunstenaarschap. Ook het publiek, op Facebook en mensen in onze eigen omgeving, hebben die vraag beantwoord. In totaal hingen er bij De Muren van Archipel meer dan 30 foto's en een heleboel teksten.

De werken zijn nog te zien tot 15 maart 2019 (Poëziestraat 360, Almere).
En nu dus ook digitaal.

Het was ook deze tentoonstelling dat de Commissie van Wijs Publiek voor het eerst in actie kwam. Zij schreven een uitgebreid rapport.
Dat rapport hebben we hier integraal opgenomen.

Met dank aan de commissieleden! En natuurlijk ook dank aan Alice Bunt.
Het project werd door haar geleid. Zij was verantwoordelijk voor de organisatie, de contacten met de kunstenaars, de vormgeving, de inrichting.
Een hele klus!

Ik wens u veel lees- en kijkplezier.

Hein Walter

Colofon

Deelnemende kunstenaars: Foktje Verhoef Danika van Kaathoven
Anke Portier Linde Gadellaa Sonja Rosing
Rob van den Broek Frea Lenger Isabel Fírvida
Joke Ziekenoppasser Marisja van Weegberg
Kees de Kloet Folkje Nawijn Marieke Breed
Else van Luin Evelien Stor Martin Koetsier
Elsa Blaaser Mariël Bisschops Mona Alikhah
Lenny Schröder Gonny Geurts Hein Walter
Fred de Vrede Toon Jansen Peter Bata
Erna en Peter Koelman Marijke Bolt
Mira Ticheler Alice Bunt Aleksander Willemse
Siemen Bolhuis Godfried Zöllner Ko van Velsen

Organisatie: Alice Bunt - alicebunt@hotmail.com
www.flevokunst.nl   info@flevokunst.nl

KVF 30 jaar 30 projecten wordt financieel ondersteund door de gemeente Lelystad, Cultuurfonds Almere, de gemeente NOP, de gemeente Zeewolde, de gemeente Dronten, het Prins Bernhard Cultuurfonds, Fonds Sluyterman Van Loo, de Provincie Flevoland, Fonds voor Cultuurparticipatie en Stichting Henriëtte Fonds.

Lagen van een proces (een verkenning)

Het eenvoudige papieren knipsel als metafoor voor het intuïtieve spel dat de kunstenaar van nu aangaat in de verkenning van de grenzen van zijn werkveld. De deuren naar andere disciplines staan wagenwijd open – krachten en ideeën worden gebundeld. Zo ontdekt men samen nieuwe lagen van kunst.

Danika van Kaathoven

Marjan:
Iemand die creatief met dingen en mensen omgaat.

Hein:
Een banketbakker die goed nieuwe klanten kan werven .... valt dan binnen het criterium?

Marjan:
Als hij creatief is als banketbakker.

Jan:
Is niet te beschrijven volgens mij, de kunstenaar van deze chaotische tijd.

Joke:
Het werk wat ik maak, is voor mij een verbeelding wat voor mij een kunstenaar is.

Wat is voor jou een kunstenaar?

Thea:
Weet je dat ik dat heel erg moeilijk vind?

Joke:
Dat is het ook, het is niet je dagelijks werk...
Dat begrijp ik...

Thea:
Nee, jij vraagt mij naar een kunstenaar en dan is jouw werk voor mij verbonden met de kunstenaar in jou.

Joke:
Heeft die kunstenaar dan een functie in de maatschappij?

Thea:
Ja, zeker wel, mensen hebben toch bepaalde

kunstwerken in huis,dat is gewoon zo.

Joke:
En waarom hebben ze dat in huis?

Thea:
Omdat ze dat mooi vinden.

Joke:
Jij hebt ook een kunstwerk aan de muur hangen.

Thea:
Ja, dat is natuurlijk iets dat over onze naam gaat.

Kunstenaars zijn over het algemeen toch bijzondere mensen. Ze hebben iets aparts, meer dat soort dingen.

Ik blijf het moeilijk vinden je vraag te beantwoorden.

Mario:
Je zei wat je laat zien? Dus als een boekhouder een door hem opgemaakte serie journaalposten laat zien is dat kunst?

Ton:
Als de potloodventer zijn nog niet verkochte potloden aan de muur hangt?

Mario:
Geen Kunst.
Een van mijn voorbeelden:
Gerard Reve, zegt dat kunst gestileerd menselijk handelen is. Reve verduidelijkt dit door te stellen dat een moeder die huilt aan het bed van haar stervende kind, hoe verdrietig ook, dat zoiets geen kunst is, tenzij ze er gitaar bij speelt. Kinderen heb ik niet, laat staan stervende. Ook speel ik geen gitaar. Wel heb ik veel verdriet.

Rola:
Eigenlijk wil ik mij helemaal niet in deze discussie werpen, maar er

moet mij toch één ding van t hart. Het gros van de kunstenaars die ik

ontmoet heb en ken, hebben grote narcistische trekjes.

De wereld draait om hen en zij zijn geweldig...Daarmee geef ik geen

oordeel, begrijp mij goed. Wel vraag ik mij af of dat nu juist niet maakt dat ze tot grote werken in staat zijn?

Een definitie aan ‘Kunstenaar’ geven is een complex iets. Net zo complex als al die verschillende mensen die ‘kunst’ maken. Dus kunstenaars niet in een hokje willen stoppen dus, maar gewoon laten zijn.

Carola:
Ja. Feitelijk mee eens. Waarom stellen we de vraag eigenlijk. Maak die expositie maar gewoon.

Els:
Ik vind dit een lastige. Ik heb ooit ergens gelezen dat het doel van kunst alleen dient tot verrijking van het leven. Misschien is dat zo en dan gaat het puur om datgene wat iemand gemaakt heeft zonder te weten wie, waar en wanneer. Wat ik kunst noem kan een ander echt helemaal niet waarderen. Voor mij blijft een kunstenaar een mens die door anderen zo genoemd wordt. Misschien een tikkie “simpel”, maar eenvoud siert de mens.

Mario:
Het beeld van een kunstenaar...

Eh... Allereerst dat menigeen die zich zo noemt maar het niet is.

Wouter:
Ik vind de ware kunstenaar een begenadigd ambachtsman

(-vrouw) die vervolgens alle grenzen aan zijn (haar) laars lapt

en dus per definitie verandert en vernieuwt. Dat is van alle tijden.

Jaap:
Je hebt muzikanten, kunstschilders, beeldhouwers, dichters (natuurlijk) schrijvers videoart of een combinatie van deze kunsten. Kunstenaars zoeken naar de uithoeken, gaan grenzen

over, creëren soms een andere zienswijze. De een is extreem de ander is niet opvallend, maar zonder kunst is de mensheid verloren. Kunst maakt toekomst.

Michelle:
Als ik naar Paulien kijk zie ik er ook een!
Maar kunst zit in 100 dingen en is als de talen van een kind.

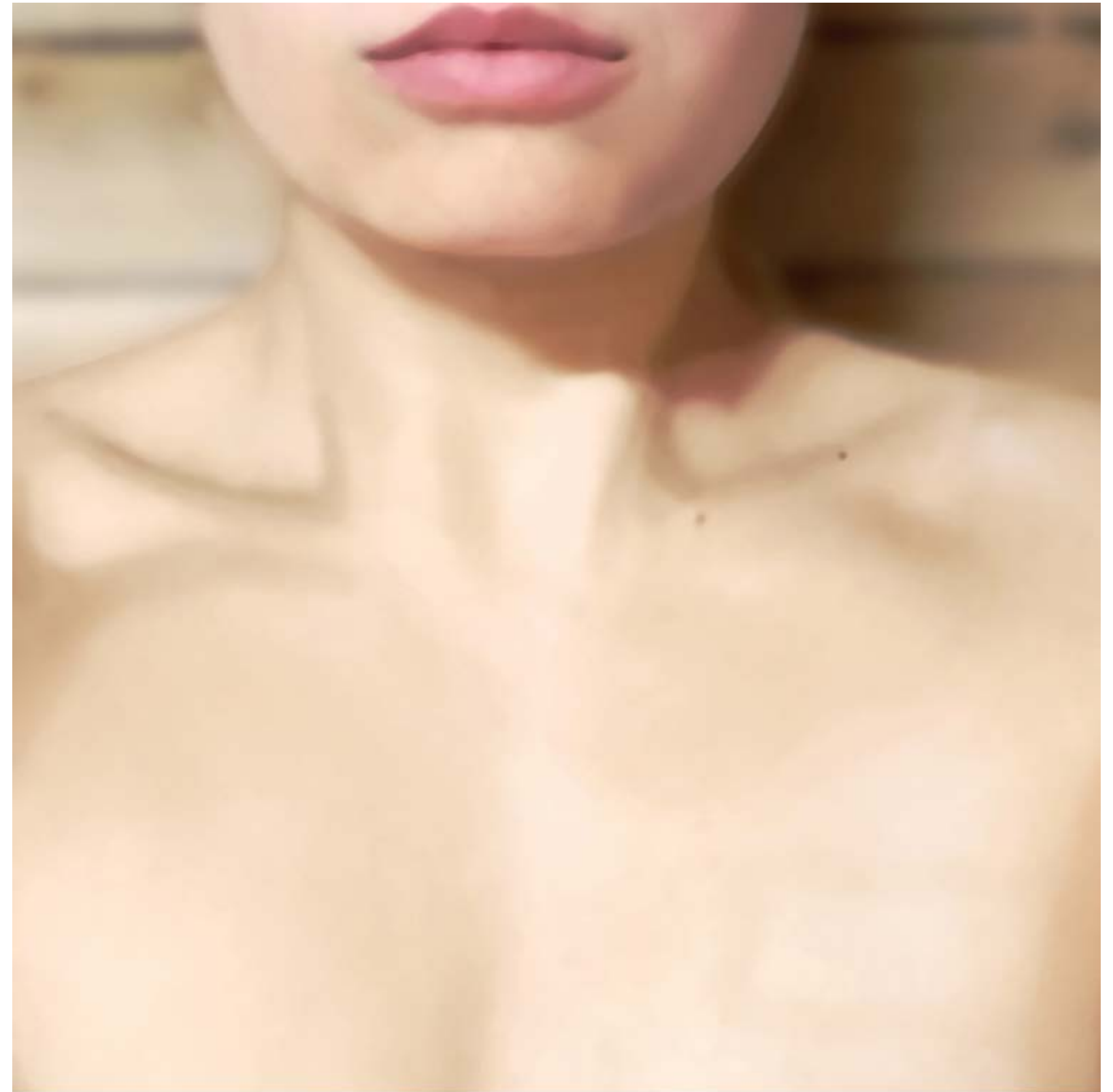
Kunstenarschap is een veelzijdig woord, het is niet één ding of idee maar bestaat uit verschillende facetten. Niet alleen de praktische uitvoering, maar ook de inhoud. Ook hangt het van de omstandigheden af en van de persoon. Soms betekent het 't één, soms juist het ander; soms een kwelling en soms een verlossing; soms geluk en bevrijdend, soms chaos en beladen; soms meer dan genoeg en soms schiet het tekort; soms komt het iets te boven en soms gaat het eraan onderdoor. En daarom laat ik het maar los, want zodra ik het denk te weten verandert het weer.

Marieke Breed

Retail: Mid-14c. “sell in small quantities or parcels,” from Old French *retailier* “cut back, cut off, pare, clip, reduce, circumcise,” from *re-* “back” (see *re-*) + *taillier* “to cut, trim” (see *tailor* (n.)). Sometimes also “to deal out (information, etc.) in small quantities; hand down by report; recount, tell over again” (1590s).

Anke Portier

De kunstenaar in onze tijd is opzoek naar de vraag om te weten waar zij de eigenaar van is.
Zij is de eigenaar van haar momenten....
Ze is geïnspireerd door zichzelf!
Ze grijpt alle kansen aan om dat te bereiken.....

Mona Alikhah

Wie is hier de kunstenaar?
Diegene die zich verstoppt achter haar camera?
Diegene die verborgen blijft
en haar werk voor zich laat spreken?
Of de haarstylist die met een lijnen- en kleurenspeel
een persoonlijk kunstwerk creëert?
Alle drie kunstenaar, alle drie onzichtbaar.

Alice Bunt

Met dank aan Yoran van Veluw

De kunstenaar is een hobbyist
die niemendalletjes maakt.

Aleksander Willemse

Kunstenaars: Vrije geesten die ons als 'minder creativelin-
gen' inspireren en daardoor ons soms op een ander been
zetten en soms min of meer dwingen met andere ogen
naar de wereld te kijken. Juist daarom kan, menen wij, de
wereld niet zonder kunst in wat voor een vorm dan ook..
Het houdt ons een spiegel voor, wakker, waakzaam, en
bovenal 'streeft' het ons bestaan.

Elke kunstenaar
is uniek
in zijn eigen werk,
wat het ook
is

**EEN KUN-
STENAAR IS
EEN MAKER**

Soms niet meer bezig met
wat ze zelf mooi vinden
maar wat de rest mooi zal
vinden of vindt

**ZE DOEN HEEL ERG
HUN BEST OM IETS TE
BETEKENEN VOOR
ANDEREN**

**Ik kan me niet voorstellen zonder
kunst te leven. Ik herinner mij
indrukwekkende exposities van Monet,
Rembrandt, Giacometti, maar zie
meer hedendaagse moderne kunst,
geëngageerd of niet. Het maakt je
werk en leven betekenisvol".**

Ik zie een kunstenaar als iemand die
creatief is met een brede interesse voor
zijn omgeving. Die in mogelijkheden
denkt!
Die durft te ontdekken en met diverse
materialen kan omgaan

maken alles
zonder het echt
kunst te vinden
of kunst te zijn,
noemen het wel
kunst

Wanneer je me
ontroert met het
alledaagse, ben je
voor mij een
kunstenaar

**maken soms werken na van
bestaande kunstenaars**

De kunstenaar van vandaag
is voor mij iemand die
ons een kijkje in een
verborgen wereld laat
nemen;
iemand die ons een spiegel
van het leven toont
en je aan het denken zet

**EEN KUNSTENAAR
MAAKT OM DRIE
REDENEN KUNST
NAMELIJK
UIT GELDINGSDRANG,
VERVOERING EN
VERVELING.**

**iemand die
geïnspireerd wordt
door iets en daar
op zijn manier
vorm aan geeft**

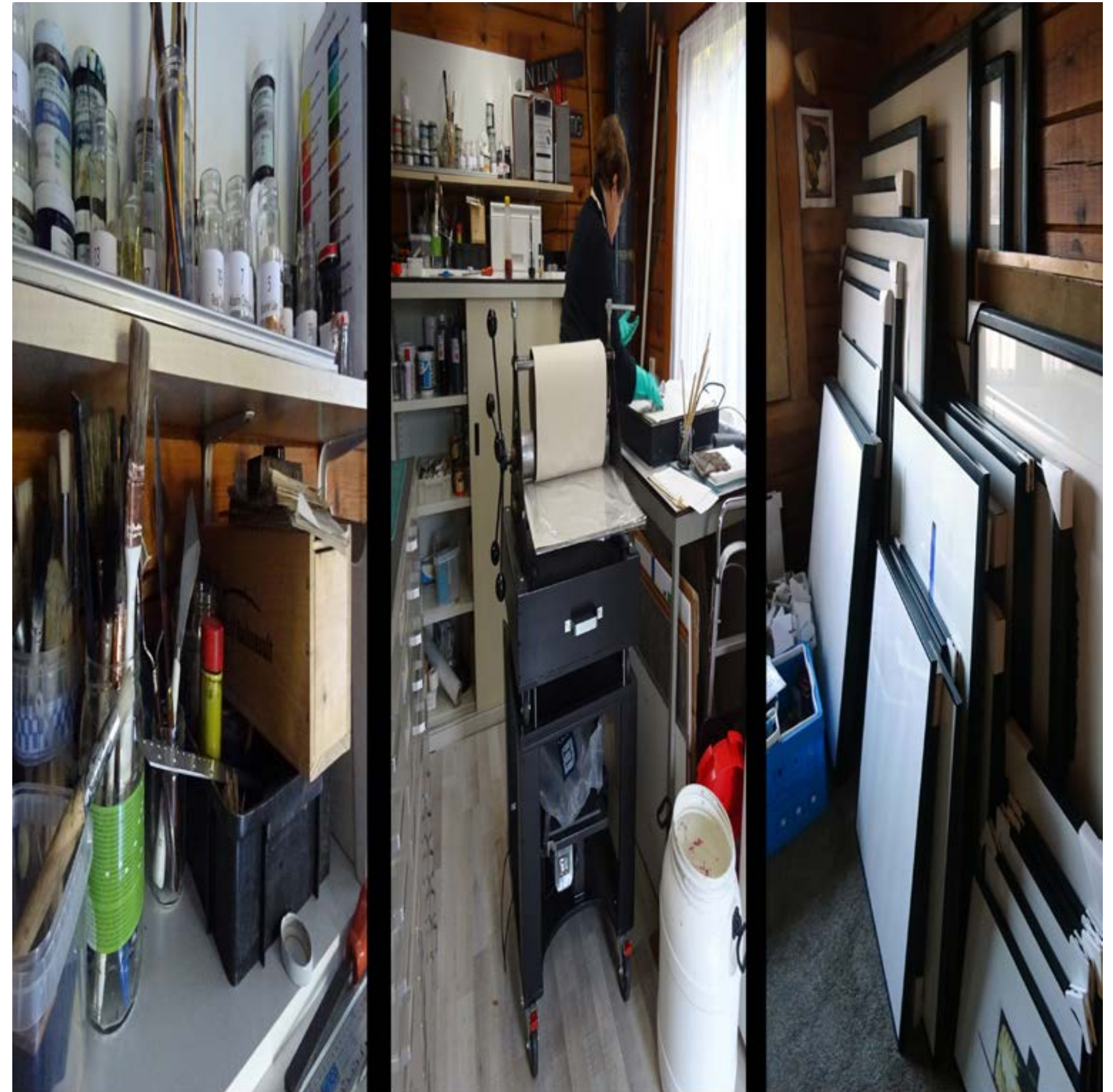
authentiek

en

geïnspireerd

Als kunstenaar ben ik een verhalenverteller. Verhalen, die ik door middel van vormen en kleuren tot uitdrukking breng. Het etsen, tekenen of schilderen is slechts een manier om te verbeelden. Om mijn verhalen goed in beeld te brengen heb ik ruimte nodig, zowel in tijd als ook in 'lucht'. Genietend van wijdse uitzichten kan ik mijn hoofd leegmaken en ontstaat er ruimte voor nieuwe ideeën. Het lukt mij dan ook om uit het verhaal dat ik wil gaan verbeelden, de essentie te filteren. Details en verfraaiingen zouden alleen maar afleiden. In mijn hoofd ontstaan de mooiste kunstwerken. Er groeit dan bij mij een oprechte, diepgevoelde behoefte om scheppend bezig te zijn. Maar eenmaal thuis, waar ik al die ideeën zou kunnen verwezenlijken, ervaar ik keer op keer een beklemming. Ik voel me opgesloten in te weinig ruimte, in een te klein atelier, een te vol huis, te veel verplichtingen die me afleiden, te veel rompslomp. Dat hindert me. Sterker nog, dat verlamt me. Ik merk dat ik de laatste tijd 'vol werk' ben gaan maken, met steeds minder 'rustpunten' in de compositie. De onrust in mijn hoofd werkt blijkbaar door in mijn prenten. Dat is een pijnlijke constatering. Maar wel verhelderend. Ik moet mijn eigen innerlijke ruimte weer gaan opzoeken, hoe die er ook uit ziet. Dat is een harde opdracht voor mijn eigen toekomst. Niets meer en niets minder.

Else van Luin

Ik heb gekozen voor deze foto omdat het haast een stripfiguur wordt. Voor mij gaat het kunstenaarschap over de zoektocht naar het ware ik. Dat gaat voorbij aan alle vormen en titels ("ik ben kunstenaar", dat is een identificatie met vorm). Deze foto heeft dat in zich: voorbij de horizon kijken, daar waar alles ophoudt te bestaan. Dan kan er gezien worden dat wat ik "IK" noem een illusie is, een denkbeeldige stripfiguur.

Marisja van Weegberg

Een kunstenaar? Dan denk ik aan het boek 'Frederick' door Leo Lionni. Terwijl de andere muizen hard werken om een wintervoorraad aan te leggen, denken ze dat Frederick niet werkt. Frederick verzamelt zonnestralen, kleuren en woorden. Als in de winter het voedsel op is, weet hij de andere muizen daarmee op de been te houden. "Frederick", riepen ze "je bent een kunstenaar". En Frederick bloosde en boog en zei verlegen: "ik weet het..."

Kees de Kloet

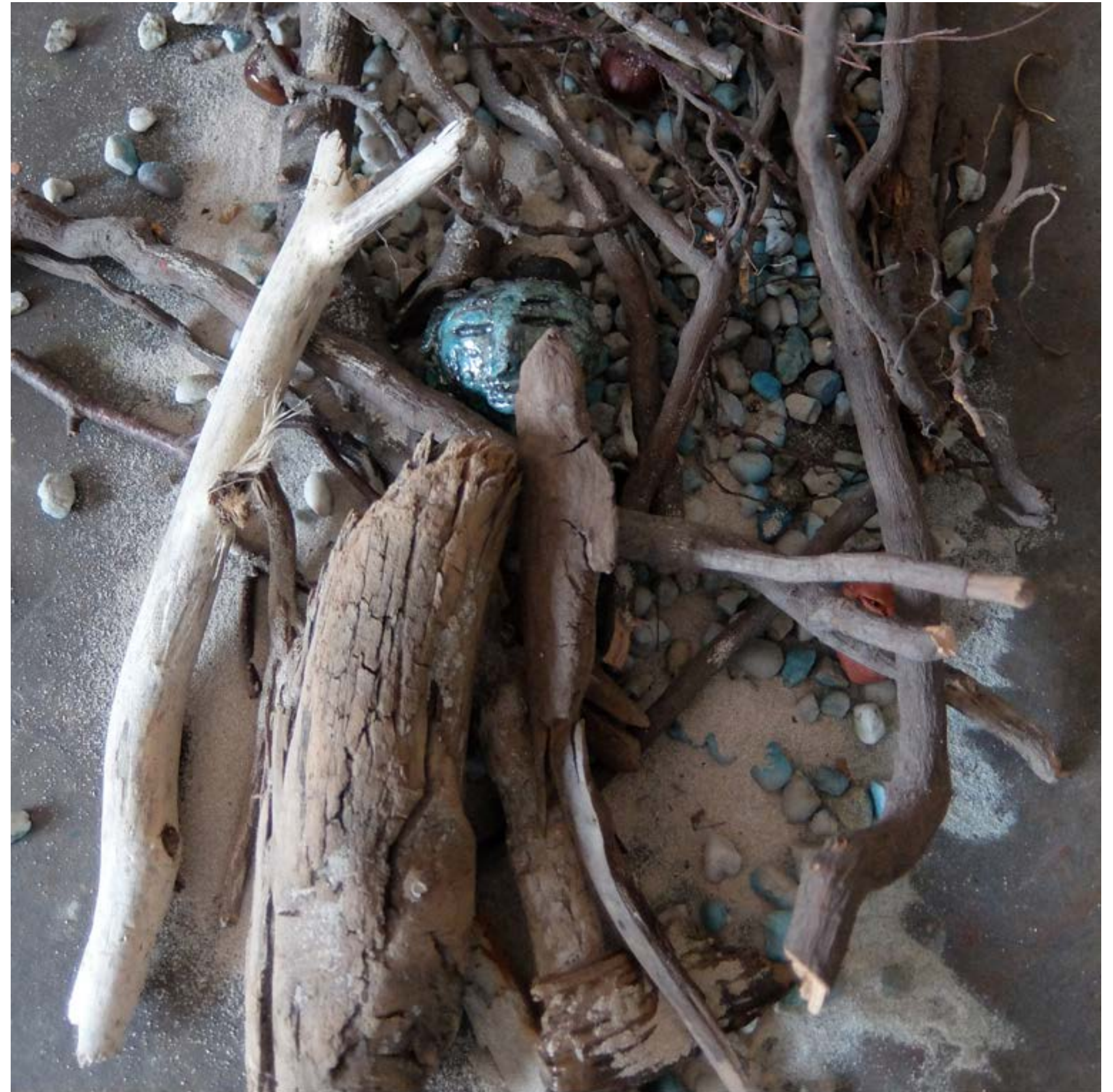
Het kunstenaarschap gaat.....
over het vinden van een ijsschots
met takjes en blaadjes gevat in het ijs, een sculptuur
niet gemaakt, maar gevormd, zonder plan, door de natuur.
Over het willen uitdragen van die schoonheid
tegen beter weten in,
tegen wil en dank,
tegen de elementen in
die ijsschots willen ronddragen
tot lang nadat die gesmolten is,
is wat de kunstenaar doet

Gonny Geurts

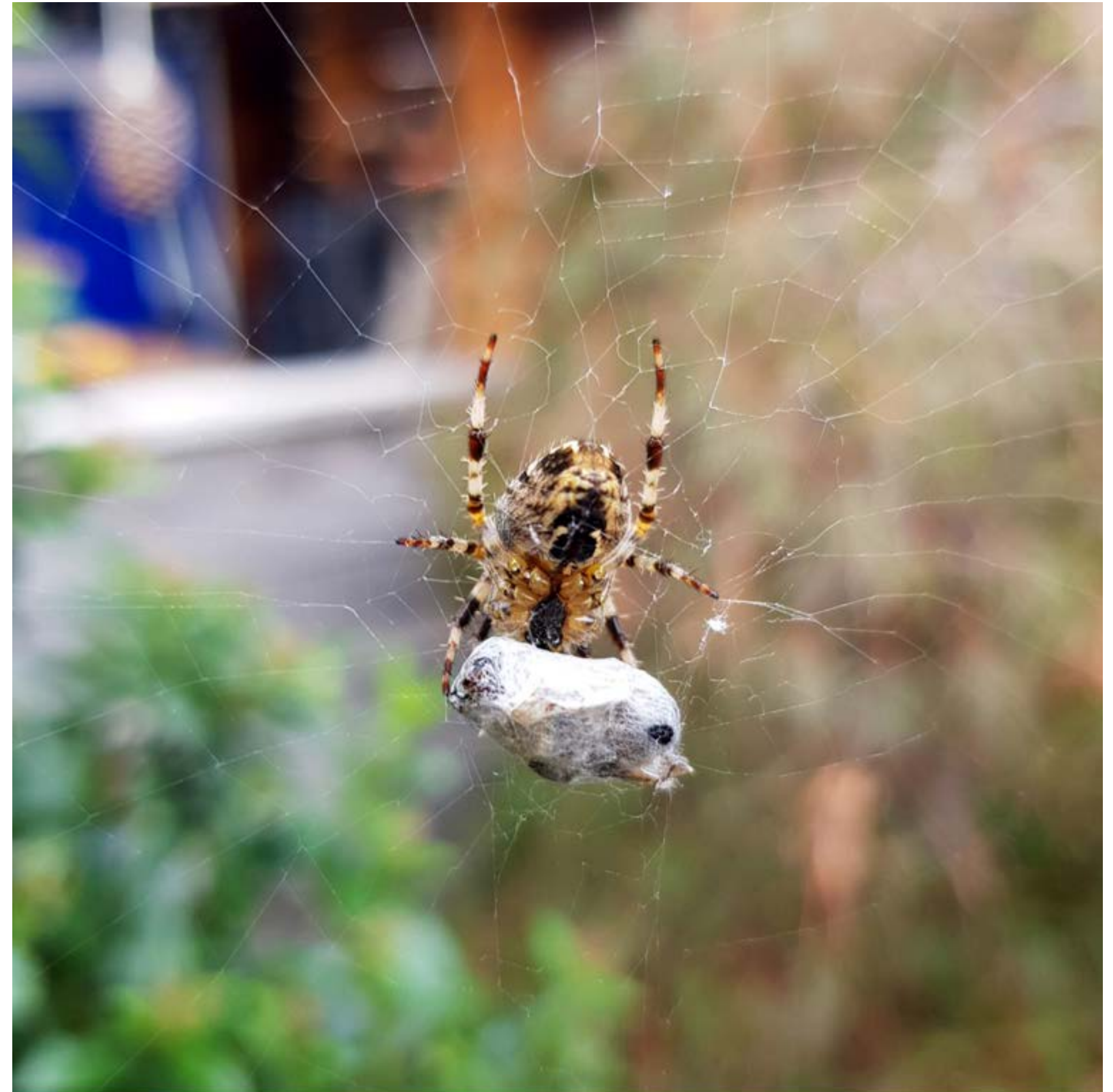
Uit de grote diversiteit aan materialen en ideeën waarmee hij werkt, doemt een net zo divers beeld van de kunstenaar op.

Folkje Nawijn

Ik vind de foto zo typerend, niet alleen de spin,
maar juist ook dat hij met een verborgen werk
aan de slag is. En dat midden in een web,
verbonden met zijn omgeving.
Het lijkt wel een kunstenaar.

Rob van den Broek

Kunstenaar

een berenklauwveld
iedere dag naar de bron
er is verlichting

Sonja Rosing

Kunst kantelt, kiest, speelt en maakt,
het dartelt, klautert, klunst en het braakt.
Kunst kadert, kakelt, kijkt en kraakt,
het klimt, kreukt, kriebelt en het raakt.

Een kunstenaar ook.

Foktje Verhoef

Hierbij de eerste beoordeling van de Commissie van Wijs Publiek.

Openingsexpositie KVF 30 jaar: *Hoe zien we de kunstenaar.*

Deze vraag werd gesteld aan de leden van de KVF. Met als nevenvragen: Wat is kunst en wat niet? Wie is kunstenaar en wie niet? En wat is eigenlijk het belang van kunst?

Op donderdag 17 januari om 16.00 uur was de opening van 30 antwoorden op deze vragen. De expositie is in het Woonzorgcentrum De Archipel in Almere en te zien tot 15 maart 2019. Het is aan 3 leden van de Commissie van Wijs Publiek de eer om over dit eerste project een beoordeling te schrijven, rekening houdend met een aantal kernwoorden, zoals Kwaliteit, Professionaliteit, Originaliteit, Zeggingskracht, Participatie (als daar sprake van is), Publiciteit en Bereik. Niet met cijfers, maar met woorden als ‘Verrassend’, ‘Saai’, ‘Origineel’ en noem maar op.

Locatie en bereik

Wij willen graag beginnen met de locatie. De Archipel is een woonzorgcentrum waar een van de leden van de KVF, Hein Walter, zijn atelier heeft en daar vele kunst en zorgkunstwerken uitvoert, met en zonder bewoners van de Archipel. En van daaruit ook een prachtige expositie ruimte mag gebruiken met de wel klinkende naam De Muren van De Archipel. Die Muren zijn van een lange gang, met een trap in het midden, op de begane grond gelegen.

De bereikbaarheid is super. Voldoende parkeergelegenheid rondom het gebouw. Het is goed bereikbaar per openbaar vervoer met bus All Go 4 richting Poort, bushalte Literatuurwijk Midden. Met dezelfde bus is mogelijk het trein station Muziekwijk te bereiken en van daaruit ligt heel Nederland aan de voeten van deze mooie locatie. En laten we het belangrijkste niet vergeten; de locatie is toegankelijk voor iedereen. De smalle, lange ruimte nodigt uit om ergens even in alle rust naar een werk te kunnen kijken, maar op de opening was het daar te druk voor. Een geweldig goede opkomst. Gezellige drukte met een tafel vol verfrissingen en hapjes in het midden. De werken hingen goed op hoogte, voldoende uit elkaar en hadden voldoende grootte, al hoorde Pauli wel iemand die de grotere stukken tekst niet goed kon lezen. Voor een volgende keer misschien letten op de grootte van de tekst (aantal woorden maximeren), dan wel een slag groter de kunstwerken maken, al heeft dat een financieel nadeel.

Een goede aanvulling kwam nog van Ko, die op een druilerige woensdagochtend de expositie heeft bezocht en er het volgende over zegt. Ik was op een gewone werkdag aanwezig. De ingang was snel gevonden maar ik moest toch wel aan de balie vragen of ik op de juiste plek

was, omdat niets mijn aandacht richting expositie trok. Een aandachttrekker direct na de voordeur zou de attentiewaarde ten goede komen. Er liepen allerlei mensen door de gang. Aan het eind van de gang was er kennelijk een consultatiebureau afgaande op de huilende baby’s. Hoewel de wanden van de gang geschikt zijn voor een expositie en kunst naar mijn mening ook een prima plaats kan/moet hebben in een dergelijke accommodatie, heb ik niemand kunnen ontdekken die stil bleef staan bij een van de foto’s of een tekst ging lezen. Iedereen was vooral haastig. Wellicht dat het geëxposeerde materiaal wat te onopvallend was (formaat foto’s bijvoorbeeld en allemaal keurig in een rijtje, geen verrassende opstelling) of dat er sowieso geen publiek komt dat potentieel geïnteresseerd was in een of meerdere foto’s. Waarbij natuurlijk meteen de vraag naar boven komt: voor wie wordt deze expositie samengesteld en hoe bereiken we dat mensen eventjes stil blijven staan.

Kwaliteit en professionaliteit

Bij binnenkomst was er helaas geen gelegenheid om de jassen op te hangen, dus dat was even rommelig en de jassen werden over de stoelen van de wachtkamer gehangen. Terwijl het centrum nog gewoon open was. Een volgende keer is het aan te bevelen om te zorgen dat jassen e.d. opgehangen kunnen worden.

De expositie verliep gezellig, een goede sfeer, positief en opgewekte stemming. Het moment van de officiële opening door de gedeputeerde Michiel Rijsberman, moest wat worden uitgesteld omdat de man helaas verlaat was. Zowel de voorzitter van de KVF , Marie-Louise Bekhuis, als de artistiek leider, Hein Walter, vingen dit goed op. Het kan natuurlijk gebeuren dat iemand verlaat is, maar wellicht is het beter te wachten tot die persoon er is voordat de officiële opening gehouden wordt. Even een korte melding dat de officiële opening wat later wordt gehouden en dan goed beginnen. Nu was t toch wat rommelig, al werd het wel charmant opgevangen. Na de officiële opening werd er onder het genot van een drankje en een hapje nog lang nagepraat en gekeken naar de werken.

Al met al was het een goede, gezellige en druk bezochte opening van het 30 jaar bestaan van de KVF. Ook een aantal leden van de Commissie van Wijs Publiek was aanwezig. De afdrukken van de werken over de te beantwoorden vraag Hoe zien we de kunstenaar, waren goed, professioneel afgedrukt en opgehangen. Zij het met de kanttekening dat de tekst naarmate er meer van was, soms lastig te lezen was voor sommige aanwezigen. Minder tekst, of grotere afdrukken?

Zeggingskracht

Over de zeggingskracht van de werken valt hoofdzakelijk te zeggen dat die erg variabel was. Waar de een met 1 woord alles kon zeggen (IK) en daarmee indringend in je brein ging zitten, had de ander heel veel woorden nodig om uit te leggen wat die bedoelde. Terwijl de begeleidende foto al voldoende zou kunnen zeggen. Tussen de omstanders werd ook het woord “saai” genoemd, wat hoofdzakelijk sloeg op de werken zelf. Maar dit is dan ook de enige wanklank, verder alleen lovende woorden.

Sandra omschrijft het als volgt: de verbinding tussen foto’s en poëzie en teksten geeft meer zeggingskracht aan de kunstwerken. Bijvoorbeeld de foto en het citaat van schilder Andriën Remiëns (92) in zijn atelier: “Als ik maar twee uur per dag in mijn atelier kan zijn” is een goed voorbeeld hoe realiteit ook poëzie en geschiedenis is. (Foto gemaakt door Siemen Bolhuis).

De verschillende rollen van de kunstenaar zijn ook heel duidelijk in deze expositie. Zoals Foktje Verhoef zegt in haar eigen kunstwerk: “Kunst kantelt, kiest, speelt en maakt Het dartelt, klautert, klunst en het braakt. Kunst kadert, kakelt, kijkt en kraakt, Het klimt, kreukt, kriebelt het raakt. Een kunstenaar ook. “

Participatie

Over enige participatie is het volgende te zeggen. De expositie is gemaakt door 30 kunstenaars en zijn leden van de KVF. De uitvoering van de expositie was in handen van Alice Bunt en onder de bezielende artistiek leider Hein Walter. Een andere groep heeft niet geparticipeerd in dit project. Wel kunnen de gebruikers van het centrum De Archipel zoals huisartsen, verpleegkundigen, medewerkers, bewoners met familieleden en andere bezoekers, genieten van de expositie, juist omdat deze zo laagdrempelig is. Maar ook voor geïnteresseerden die dichtbij en in de stad wonen.

Originaliteit

Het antwoord van de deelnemers op de vraag Hoe zien we de kunstenaar, is soms onverwacht maar zeker zeer verschillend van elkaar. Dus kunnen we zeggen dat elk antwoord origineel is. De originaliteit staat in de essentie van het project door de verschillende interpretaties van de kunstenaars over dit thema. Soms met een gedicht.

Zoals Mira Ticheler over haar foto zegt.

“Een kunstenaar houdt het midden tussen zwart en wit

tussen aarde en lucht

tussen krachtig en kwetsbaar

Durft haar eigen weg te kiezen

en omarmt wat ze zeggen komt

om het ten volste beleven

er aan de wereld terug te geven”

Origineel was ook dat er ter plekke foto’s werden gemaakt met een instant-camera, zodat de foto meteen opgehangen kon worden en eventueel meegenomen, al was dat laatste niet helemaal duidelijk.

Dat er ook kritische kanttekeningen te maken zijn, blijkt zeker uit hetgeen Ko heeft te zeggen. Een van de foto’s die op mij indruk maakte was de foto van Hein Walter waarin kunst maken als middel tot uitdrukking kwam. Dat kunst ergens over gaat dan alleen een schilderij of foto. Maar dat is heel persoonlijk. Over het algemeen merk ik op dat het vooral ging om de kunstenaar zelf, wat zijn of haar drijfveren zijn, inspiraties en soms ook uitdagingen. Zijn of haar plaats in de samenleving. Ik zou het verfrissend gevonden hebben wanneer hier en daar wat meer kritisch vermogen tot uiting was gekomen. De flyer stelt immers de volgende vragen: Hoe zien we kunstenaar in deze tijd? Is het een rommelaar of zoekt deze naar carrière? En nog meer van deze vragen. Op zich zeer interessante vraagstellingen maar ik heb na het zien van deze expositie niet de indruk dat hier voldoende op ingegaan is. Met andere woorden: de verwachtingen die ik had na het lezen van de flyer zijn niet helemaal uitgekomen.

Publiciteit

De publiciteit voor deze expositie was goed geregeld, gezien de grote opkomst. Er is gebruik gemaakt van een flyer, zowel afgedrukt als digitaal en deze is o.a. via Social Media verspreid. De Flyer zelf was duidelijk, informatief, precies (locatie, periode van de expositie, openingstijden, bedoeling, deelnemers, organisaties die financieel ondersteunen). Qua uiterlijk een goede keuze van kleuren (contrast: zwart/wit; rood/wit)), met een beeld en het logo van KVF. Er is balans tussen kleuren en beelden met teksten.

Ook werd op de site van flevokunst de expositie goed neergezet.

Al met al een gezellige, leuke en interessante opening van de eerste expositie, waarbij veel te zien en te bespreken was. De gezellige drukte was een grote pre om te zorgen dat de bezoekers langer bleven en de inwendige mens is ook niet vergeten. Goed gedaan.

Pauli Langbein, Sandra Silva en Ko van der Velpen

Handen

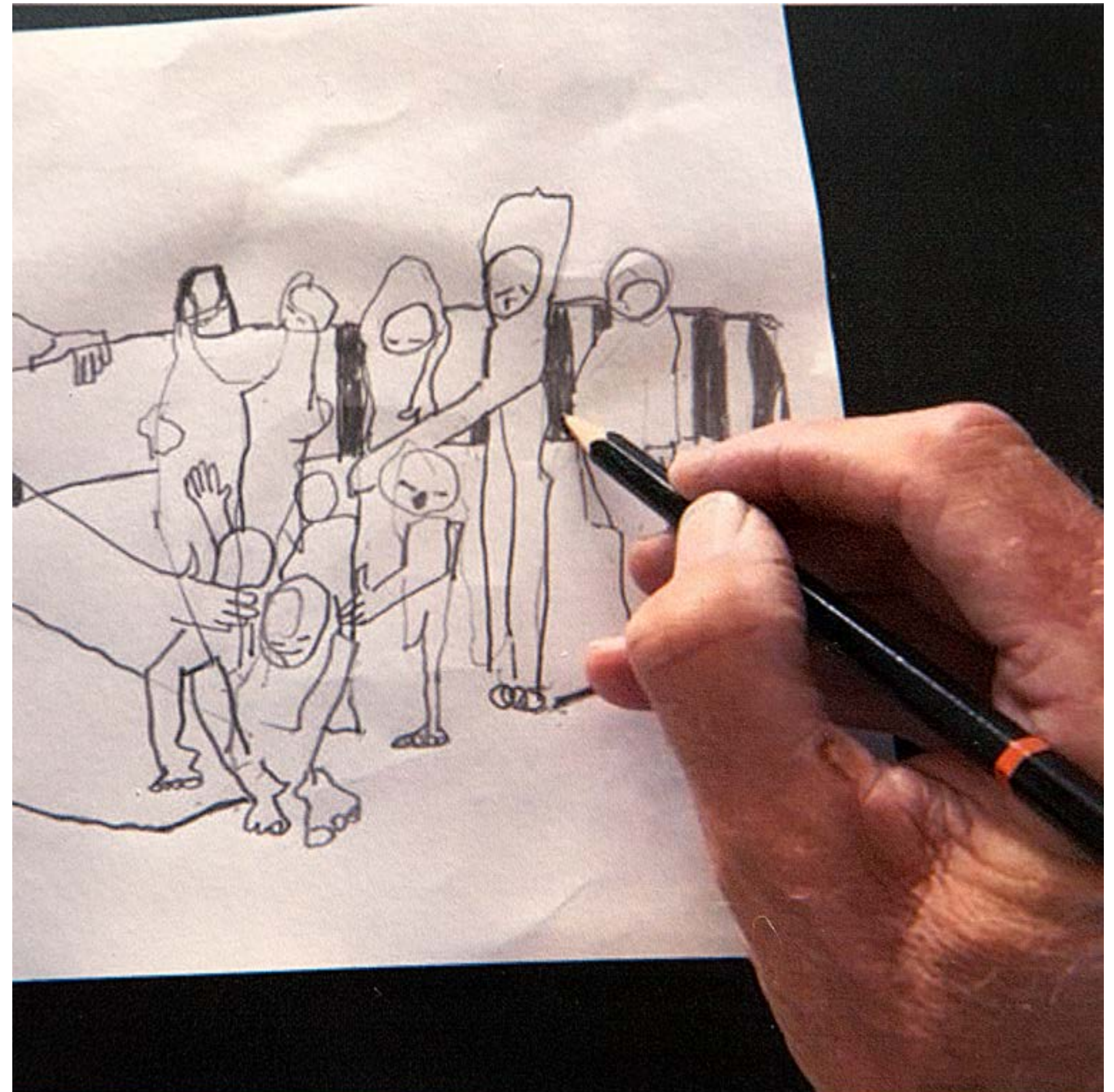
Met deze foto laat ik zien dat mijn handen een belangrijke schakel zijn in het waarnemen en maken van kunst. Ik hou van het ambachtelijke proces en de extra dimensie van ruimtelijk werk. Door me direct te verhouden met het materiaal waarmee ik werk en van daaruit te starten, komen vormen voort die goed zijn om te zien, te voelen en te ervaren.

Marijke Bolt – van der Laan

De kunstenaar staat aan de rand van de kuil.
Hij is geen deelnemer.
Hij kijkt toe en reageert op wat hij ziet.
Die reactie is een beeld.
Deze verbeelding spiegelt hij naar de kuil.
De kuil kan het ermee doen, of niet.
De kunstenaar is niet succesvol.
Hij is geen looser.
Hij staat te rommelen achter een ezel ...met verf op zijn broek.
Het excuus voor zijn bestaan is zijn verbeelding...

Ko van Velsen

“Een Hand Met Verf” - Is een kunstenaar een morsige vent met baard en verfspetten, altijd alcohol met wilde vrouwen en geen cent te maken?

Absoluut nonsens, want een echte kunstenaar heeft inzicht in de maatschappij, hij is oorspronkelijk, en hij heeft kennis en techniek om goed te communiceren. Kortom een kunstenaar lijkt op “Een Hand Met Verf”.

Godfried Zöllner

**De kunstenaar van vandaag
is voor mij iemand die
ons een kijkje in een
verborgen wereld laat
nemen;**

**iemand die ons een spiegel
van het leven toont
en je aan het denken zet**

*Een kunstenaar is een
vrijdenker, die buiten
de lijn denkt op een
expressieve manier
met allerlei materialen*

**Uitdagend,
Inspirerend, Opbouwend,
Veelzijdig, Verbindend**

*Een kunstenaar moet
vrij zijn en werelds.
Vrij in de zin van out
of the box kunnen
denken, en met werelds
bedoel ik dat hij weet
wat er in de wereld
gaande is. Daarnaast is
de kunstenaar ook
vormgever van dingen
die hij ziet of meemaakt
of denkt. Vormgever van
zijn gevoel*

*Kunst dwarrelt, knispert, draait,
waait, hoog, laag, kijkt,
zaait, zwaait, draait om,
vraagt, vliegt, grijpt
en meer van dat alles.*

**Heel bewust wat er
speelt in de poli-
tiek en maken wat
correct is in de
maatschappij**

*Kunst is wat de kunstenaar
en het publiek zo ziet. Soms vind
ik kunst iets zonder begin en einde
en snap ik het niet. Soms is het erg mooi.
Iedereen heeft daarover een eigen
mening. De hele natuur om ons heen
is kunst, Ook een mooi gezicht op
de stad kan kunst zijn*

*Wat een abstracte vraag, weet ik veel. Wat
verschilt een kind van vijf van een kunste-
naar?*

*Niet alle kunst vereist technische kennis
maar wel inzicht. Ambacht is vereist want
dat vergt dat je er veel aandacht in stopt. Een
kunstenaar is iemand die van zichzelf zegt
dat hij een kunstenaar is. Zolang je er zelf in
geloofd en er veel tijd in stopt. Doelgericht-
heid is zeker noodzaak en maakt het verschil
met een kind van vijf. Dat zegt overigens nog
niets over de kwaliteit van het werk.*

Voor mij is het een vrije denker en kijker die misschien
een beetje vanaf de zijkant het veld overziet.

De canon van het kijken

Lenny Schröder

'Als ik maar twee uur per dag in mijn atelier kan zijn'. Dat was het antwoord van schilder Adriën Remiëns (92) op mijn vraag hoe zijn nog jongensachtige creatieve geest omgaat met zijn lijf dat door ouderdom zo beperkt is. In zijn woorden leek een geheim verscholen dat me na het bezoek aan hem dit voorjaar in de Franse Drôme bezig hield. De volgende dag ben ik terug gegaan en heb hem gevraagd of ik hem die middag in zijn atelier mocht fotograferen. Die drie kwartier in zijn atelier was voor mij een cadeau. Hij deed mij voor hoe hij zijn vak, geheel los van leeftijd en ongemak, onverminderd ernstig neemt.

Siemen Bolhuis

Japanse kalligrafen hadden het, Miles Davis had het, de Italiaanse berbeklimmer Emilio Comici had het en de pas overleden actrice Jean Moreau had het. Sublieme achteloosheid. Niet langer je best doen, niet langer iets willen zijn of bereiken. Gewoon je lichaam laten zingen, nadat je het een leven lang hebt gevoed met alle kleuren en stijlen. Alsof het niks is.

Ik wil me inzetten om mezelf en anderen de vrijheid te gunnen om het bestaan niet altijd te hoeven begrijpen, maar het wel te willen benaderen. Om niet 'Kunst' maar 'Echt' met een hoofdletter te schrijven. Om te onderzoeken zonder te concluderen. Om steeds scherper te zien hoe weinig we weten, met een blik die onbevvangen zien kan en die nooit meer wennen wil.

Het zijn deze fragmenten uit teksten van schrijver, cultuurhistoricus David van Reybrouck die de basis werden voor mijn beeld 'de 21e eeuwse kunstenaar'. Ik denk aan hoe ik altijd eerst moet loslaten van wat is, ik denk aan hoe ik zoek naar een beeld, waarmee het opbouwen begint. Aan hoeveel je weer moet weghalen en soms schrappen om elke keer opnieuw de essentie van het werk te pakken. Ik denk aan het steeds weer zoeken naar het uitgangspunt als ik naar het beeld kijk. Het gaat niet om het bedenken.

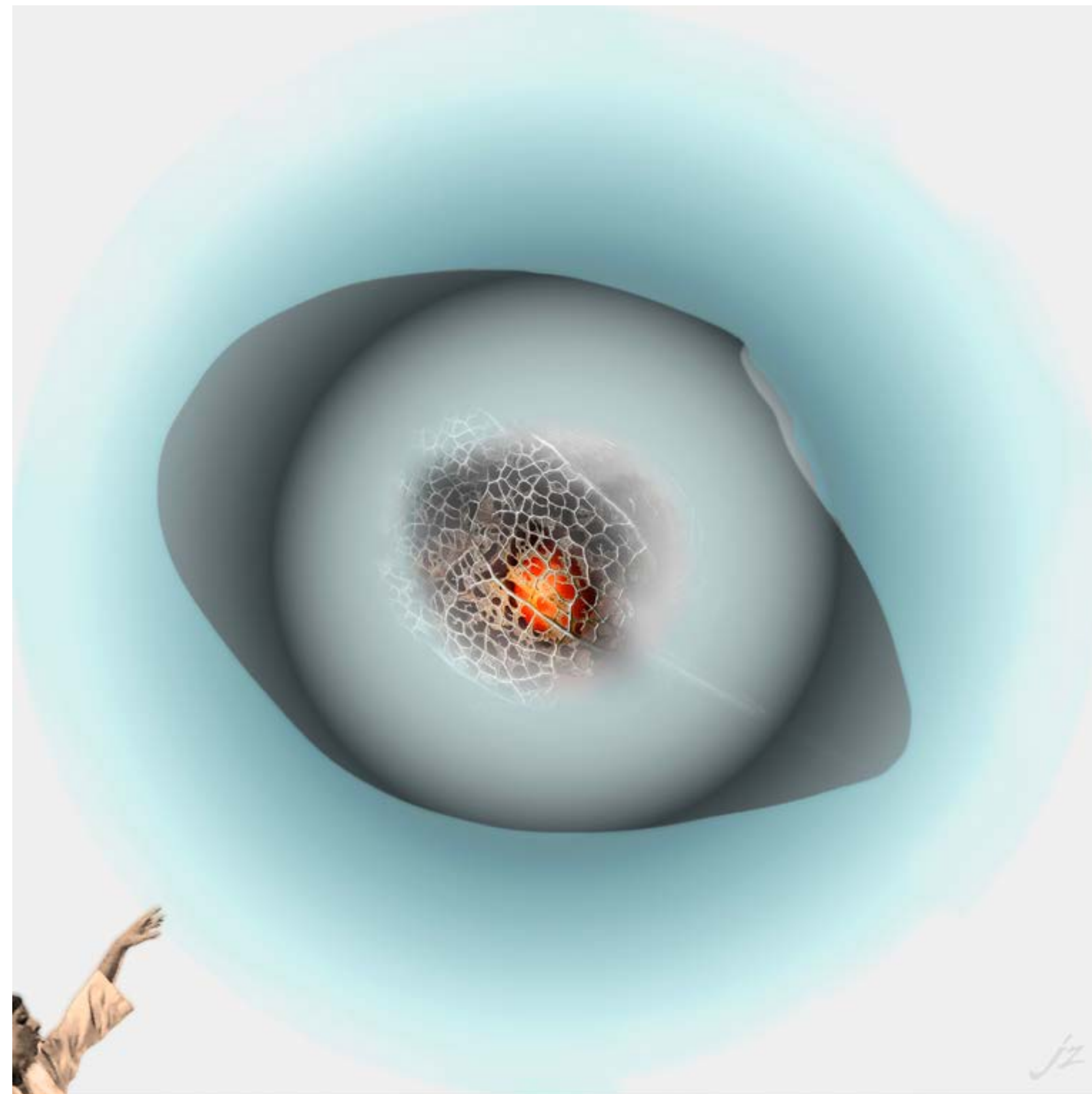
De ruimtewereld, het nu, het is nodig, want ik hoor hier. Maar ik laat het daar als ik begin.

Eenvoud en verlangen, of zoals Van Reybroeck het zo prachtig zegt, 'Sublieme achteloosheid', daar gaat het om.

Misschien is dit een flard voor jou, een geluid, een herinnering, een geur van toen. Misschien is het niets meer dan dat.

Misschien is het een pad naar verder.

Joke Ziekenoppasser

'Give me Nature'

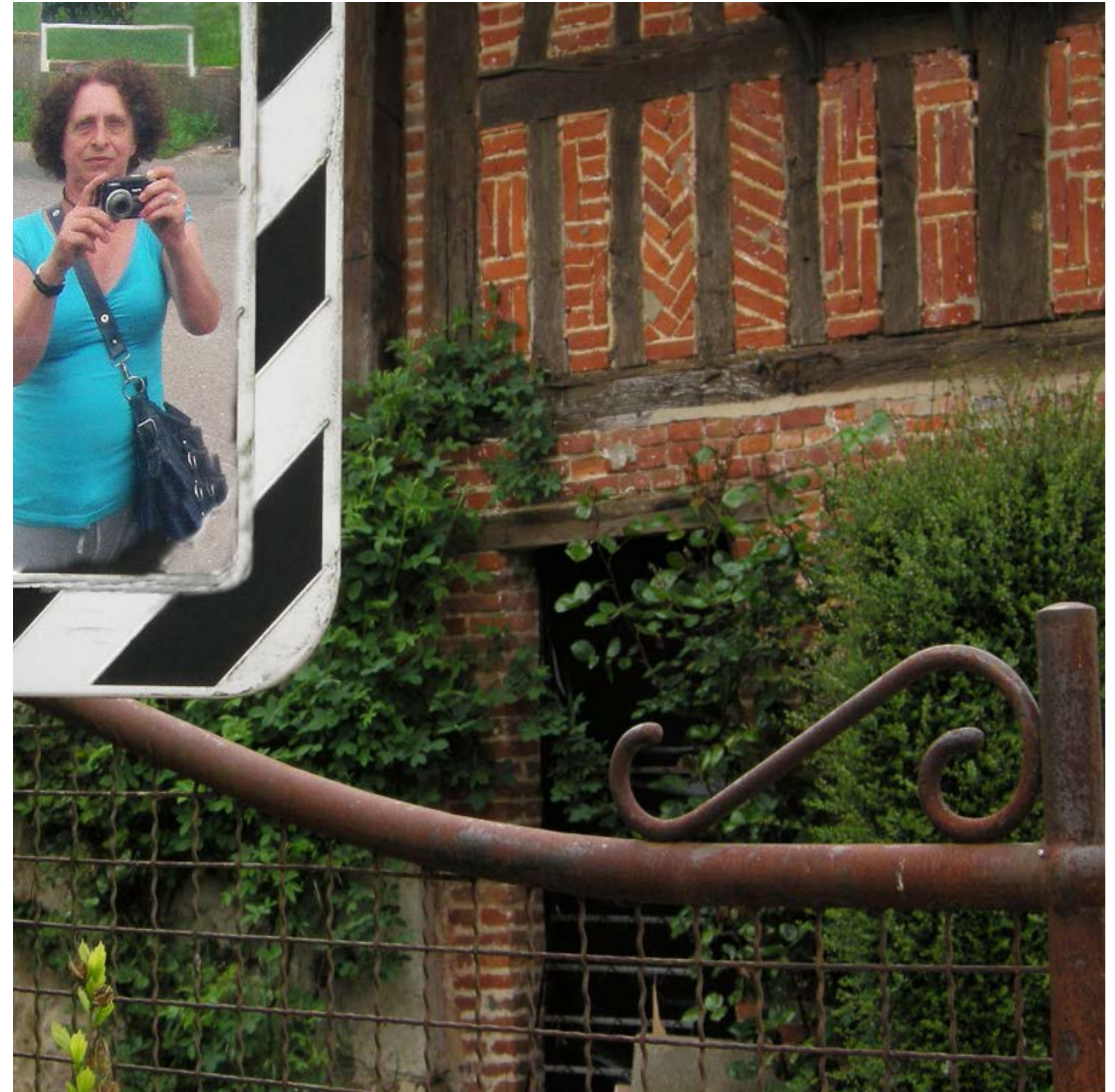
Mijn beeldtaal wordt gevoed door te zoeken naar verbondenheid en geborgenheid met de omgeving, van mijzelf en de ander, de natuur en de ruimte.

Mariël Bisschops

Over kunstenaars doen vele meningen de ronde. Er zijn erbij die flamboyant gekleed gaan, anderen zou je je zo als verkoopster in een winkel kunnen voorstellen. Dat geldt ook voor kunstvormen. Er zijn werken die geen nadere uitleg behoeven, terwijl andere pas tot leven komen als er veel uitleg bij is. Met inspiratiebronnen ligt dat anders. Die worden door de kunstenaars intuïtief ontdekt. Weliswaar gaat de een daarvoor op reis en pakt de ander een boek, maar waarom nou de één een spiegel in een Frans straatje kiest en de ander een volzin van een beroemde schrijver, zal altijd voor buitenstaanders een raadsel blijven. Net als het proces tussen het moment van inspiratie en het afgeronde kunstwerk in feite hocuspocus van de individuele kunstenaar. Dat verloopt bij iedereen anders. Dan komt het moment van exposeren. Het moment dat de kunstenaar met het werk naar buiten treedt. Er is dan netjes een kader omheen geplaatst. En kunnen kunstbeschouwers het in hokjes gaan plaatsen.

Elsa Blaaser

Pablo Picasso:
Ieder kind is een kunstenaar.
De moeilijkheid is er een te blijven
als je groot wordt.

Kind, 9 jaar:
Als je wil weten wat een kunstenaar is,
dan moet je op mijn website kijken.
Want ik maak schilderijen
en die staan op mijn website.
Een echte kunstenaar heeft het bekeken
en er een hartje bijgezet

Anoniem:
Een kunstenaar is iemand met een hoofd vol
ideeën, die met zijn of haar handen te materialen
bewust voelen en de steen, het hout of andere
materialen opnieuw geboren te laten worden in een
totaal andere vorm. Door kunst heen zijn / haar
de ziel te laten dansen en zo zich uit te drukken.
Door Vorm te geven aan allerlei prachtige
materialen en zo nieuwe creaties in de wereld te
zetten. Zo ook de ander te inspireren.

Anoniem:
Een Kunstenaar heeft vooral passie en plezier
en komt zichzelf ook in zijn kunst uiteraard tegen,
groeit hierdoor en laat ook nog eens iets nieuws
ontstaan voor de wereld.

Remco Campert:
Ik denk dat elke kunstenaar zich wel enigszins mislukt
zal voelen. Omdat hij zelf wel weet, of ongeveer weet
wat hij had gewild.

Anoniem:
Een kunstenaar is niet aan zijn uiterlijk te
herkennen. Kunst is vanuit een innerlijke
verschijning en een expressie soms met een
boodschap. De kunstenaar uit zich op zijn manier

met een vorm die eigen is. Het kan van alles zijn
en daarom is de wereld van de kunstenaars
levendig en wisselend.

Anoniem:
Mijn mening is dat een kunstenaar altijd zijn/haar
omgeving constant beleeft en waarneemt en
dit tracht te vertalen naar een kunstwerk.

Piet Mondriaan:
De werkelijk moderne kunstenaar is bewust
van abstractie in een emotie van schoonheid-

Anoniem:
Een kunstenaar verstaat de kunst van
het overbrengen van kalmte en dynamiek
gecreëerd door hoofd en handen.

Anoniem:
En kunstenaar denkt out-the-box, vrijdenker;
Laat zich niet leiden door wat anderen van
hem/haar verwachten; Creëert vanuit intuïtie
Stelt status quo ter discussie, confirmeert
zich hier niet aan. Tot slot:
kunstenaars zijn onmisbaar in onze samenleving!

Anoniem:
Er huist een kunstenaar in ieder van ons. Bij de een
op een heel ander vlak of niveau dan
bij de ander en bij de een komt het er misschien wat
makkelijker uit als bij de ander.Creativiteit is
waardevol maar hoeft niet duur te zijn.

Michelangelo:
De grootste kunstenaar kan niets verzinnen dat
niet vooraf al in de steen bestaat, maar als zijn
hand niet met zijn geest meegaat zal hij het
nooit van ‘t ruwe marmer winnen.

Anoniem:

Iemand met een opvallend creatief brein. Iemand
met ruimtelijk inzicht. Iemand die zowel
concrete als abstracte kunst kan maken.
Het ontstaan van het idee kan soms heel spontaan
in het hoofd bedacht zijn en soms moet de
kunstenaar hier een tijdje op broeden. Het
uiteindelijke resultaat kan heel anders tot uiting
komen dan het oorspronkelijke idee. Dat heeft
de kunstenaar tijdens het werken aan
het kunstwerk al doende ontwikkeld. Een
kunstenaar staat met beide benen op de grond.
Een kunstenaar is goed in staat is om te
verwoorden waar hij of zij mee bezig is en welk
doel hij/zij heeft. De werkruimte van de kunstenaar
moet veel licht hebben en ook voldoende fysieke
ruimte om (ook) te kunnen experimenteren.
De kunstenaar moet voorzien zijn van
goed gereedschap en goede materialen om de kunst
vorm te kunnen geven.Een kunstenaar is tenslotte
iemand die ruimdenkend is en ruimte heeft voor
de eigen ideeën maar ook voor feedback of ideeën
van anderen.

kind, 8 jaar
Een kunstenaar is iemand die mooie
schilderijen maakt of beelden van
allemaal spullen. Kan van alles zijn.
En andere mensen mogen er
dan naar kijken.

En kunstenaar denkt out-the-box, vrijdenker; Laat zich
niet leiden door wat anderen van hem/haar verwachten;
Creëert vanuit intuïtie Stelt status quo ter discussie, confir-
meert zich hier niet aan. Tot slot: kunstenaars zijn onmis-
baar in onze samenleving!
En kunstenaar denkt out-the-box, vrijdenker; Laat zich
niet leiden door wat anderen van hem/haar verwachten;
Creëert vanuit intuïtie Stelt status quo ter discussie, confir-

meert zich hier niet aan. Tot slot: kunstenaars zijn onmis-
baar in onze samenleving!

* Iemand met een opvallend creatief brein. Iemand met
ruimtelijk inzicht Iemand die zowel concrete als abstracte
kunst kan maken. Het ontstaan van het idee kan soms heel
spontaan in het hoofd bedacht zijn en soms moet de kun-
stenaar hier een tijdje op broeden. Het uiteindelijke resul-
taat kan heel anders tot uiting komen dan het oorspronke-
lijke idee. Dat heeft de kunstenaar tijdens het werken aan
het kunstwerk al doende ontwikkeld. Een kunstenaar staat
met beide benen op de grond. Een kunstenaar is goed in
staat is om te verwoorden waar hij of zij mee bezig is en
welk doel hij/zij heeft. De werkruimte van de kunstenaar
moet veel licht hebben en ook voldoende fysieke ruimte
om (ook) te kunnen experimenteren. De kunstenaar moet
voorzien zijn van goed gereedschap en goede materialen
om de kunst vorm te kunnen geven. Een kunstenaar is ten-
slotte iemand die ruimdenkend is en ruimte heeft voor de
eigen ideeën maar ook voor feedback of ideeën van ande-
ren.

Ludwig van Beethoven:
Er zou juist één grote kunstenaar moeten zijn in
de wereld, waar de kunstenaar zijn kunstwerk naar toe
kan brengen en van waar hij kan meenemen wat
hij nodig heeft. Zoals het nu is, moet je bijna
een halve handelaar zijn.

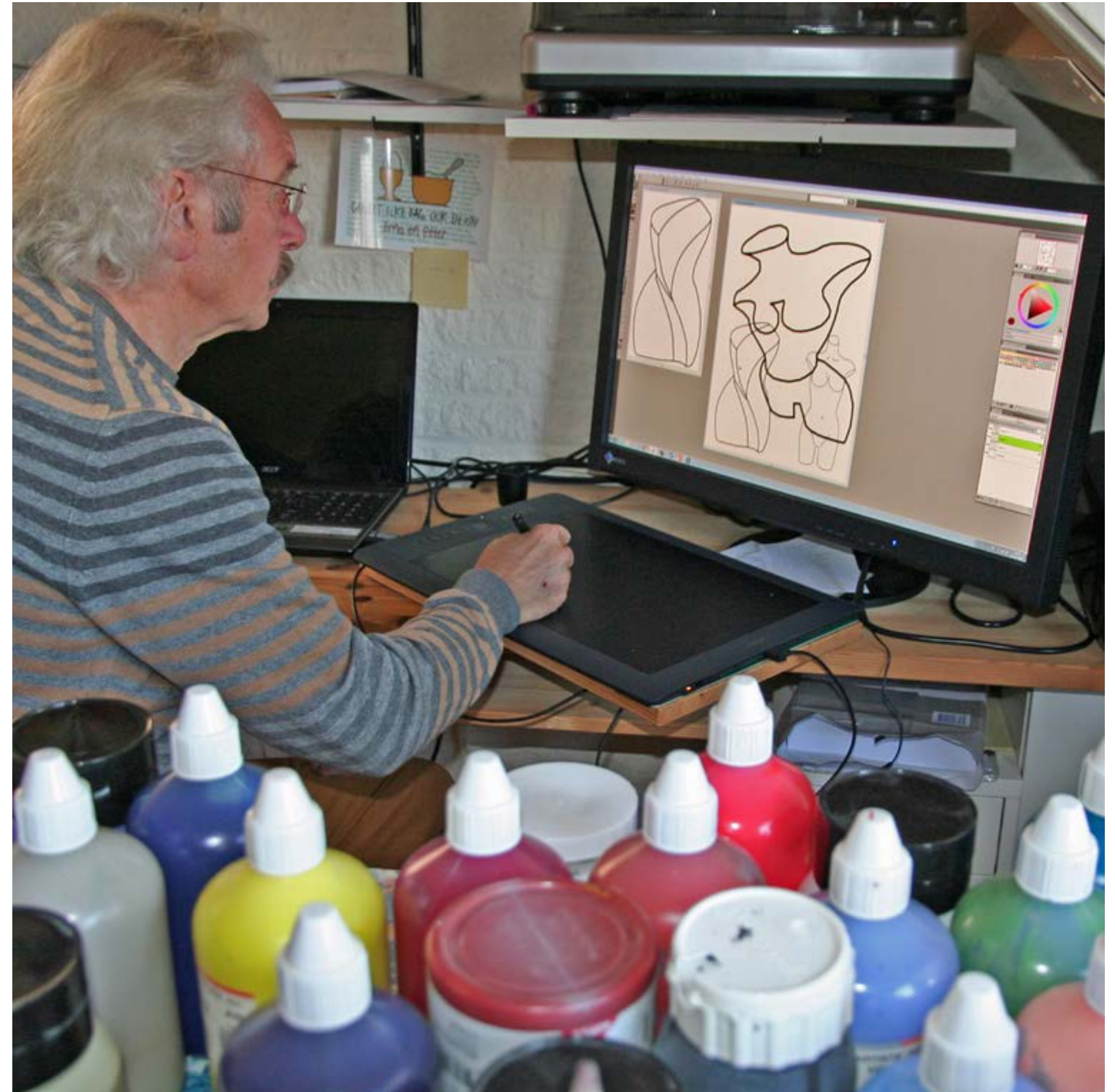
Piet Mondriaan:
De werkelijk moderne kunstenaar is bewust
van abstractie in een emotie van schoonheid.

George Braque:
De persoonlijkheid van de kunstenaar is iets anders
dan de som van zijn eigenaardigheden.

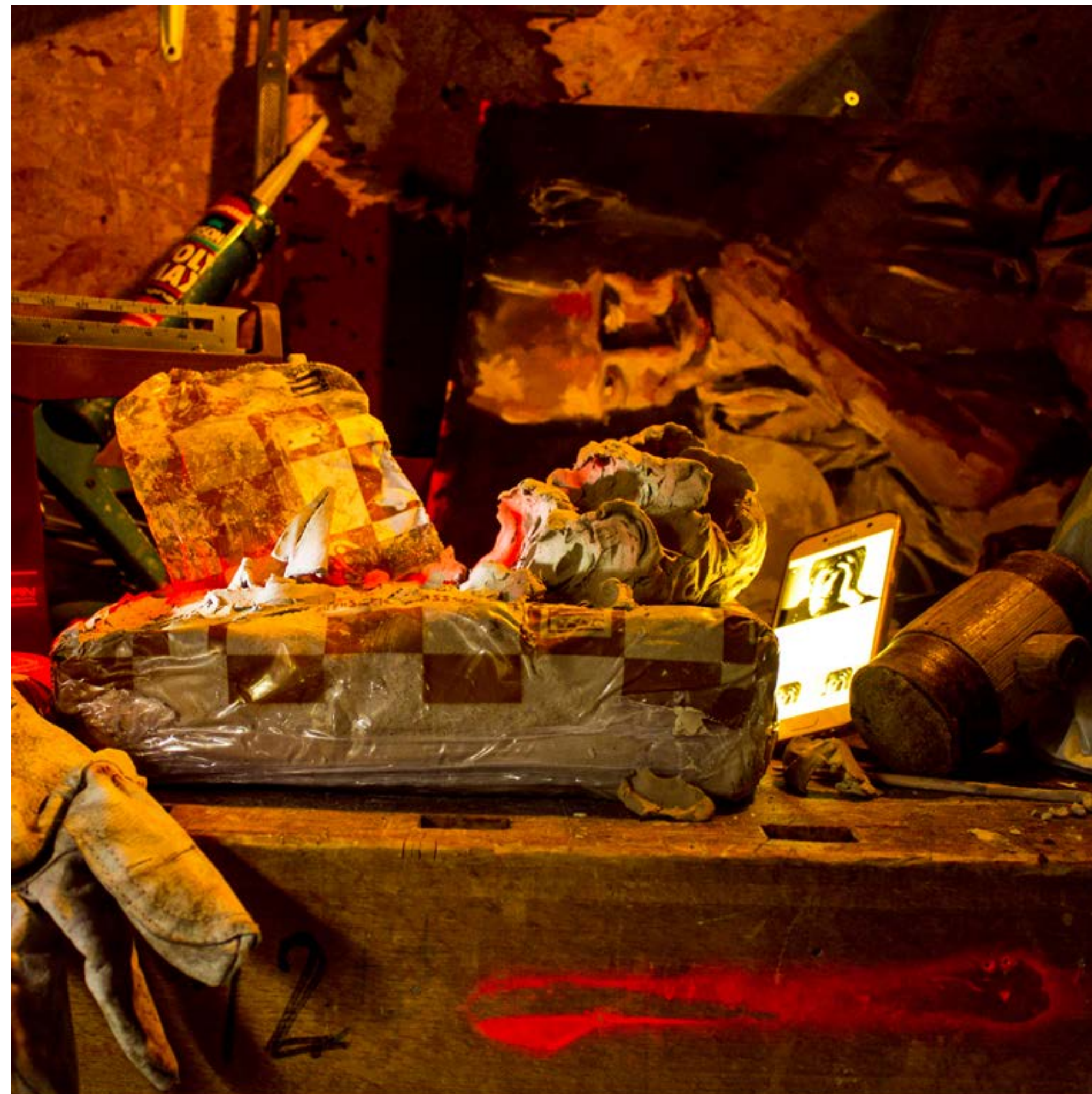
Schilder op het grensvlak van verf en tekenpakket

Zo zie ik mijzelf, opgegroeid met potlood, verf en schildersdoek, die nu de digitale wereld omarmt. Het lekker met je handen bezig zijn, met daarnaast gebruik maken van een computer waar diverse software pakketten opstaan die mee helpen bij het creëren van een schilderij. Het voegt zoveel toe dat je jezelf opnieuw moet uitvinden, maar het loont de moeite, het verruimt je creatieve horizon.

Erna en Peter Koelman

Evelien Stor

Mijn beeld van de kunstenaar is dat van een gevoelig en bevlogen mens die, gefascineerd door de wereld om zich heen, van zijn creativiteit en het talent dat hij gekregen heeft gebruik maakt om die wereld in een beeld te vangen en weer te geven zoals hij hem ervaart met zijn zintuigen. Die weergave is zeer persoonlijk en hoeft niet noodzakelijk een natuurgetrouwe afbeelding te zijn. De kunstenaar, heeft om zijn doel te bereiken, een ruime hoeveelheid middelen tot zijn beschikking; vormen, kleuren, verf, steen, hout, gereedschappen, apparaten en verder eigenlijk alles wat hij maar kan bedenken om zijn doel, het beeld dat zich in zijn geest gevormd heeft, te visualiseren. Voor mijn werk, als abstract kunstenaar, zijn de belangrijkste middelen; vormen, kleuren en veel verf. In de foto symboliseer ik dat door een beeld te geven van de platen waarop ik de verf meng.

Martin Koetsier

De kunstenaar is iemand die met zijn werk mensen met elkaar in verbinding brengt en hen aanzet tot creativiteit.
De kunstenaar veroorzaakt licht. Waar het licht terechtkomt, is van te voren niet te zeggen.

Hein Walter

Verbindend zijn en steeds nieuwe wegen zoeken, een uitdaging aan te gaan, je blikveld verbreden, jezelf geen beperking opleggen en steeds verder groeien in je werk. Je verhaal vertellen en een handschrift laten zien, op veel gebieden, als schilder en als ruimtelijk kunstenaar. Bevlogen blijven en inspiratie halen uit je omgeving, uit de maatschappij, uit de kunst en inspiratie door andere kunstenaars. Hoe veelzijdiger je je kan ontwikkelen en je interesse uitbreidt, die gebruikt en met elkaar verbindt. Dit alles maakt de kunstenaar.

Frea Lenger

Deze foto is een fotogram met een tijdspanse van een paar minuten op vlakfilm waarbij ik mijn ouders probeerde te vangen als zijnde kunstenaars. Werkend, denkend. In de achtertuin waar het allemaal gebeurt.

Linde Gadellaa

Een kunstenaar
houdt het midden
tussen zwart en wit
tussen aarde en lucht
tussen krachtig en kwetsbaar
Durft haar eigen weg te kiezen
en omarmt wat ze tegen komt
om het ten volste te beleven
en aan de wereld terug te geven

Mira Ticheler

Door andere ogen

Isabel Fírvida

